

286^a

ЗАКЛЮЧИТЕЛНО СЛОВО

НА ДРУГАРЯ Л.И.БРЕЖНЕВ НА КРИМСКАТА СРЕЩА

/Стенографски запис/

30-31 юли 1973 г.

Уважаеми другари,

С ваше съгласие ще си позволя да спра за известно време вниманието ви на някои отделни моменти.

Преди всичко бих искал още един път да благодаря на всички вас, на всички братски партии, на техните централни комитети, лично на вас, скъпи мои другари и приятели, за вашето активно участие в работата на това съвещание. Казвам това, защото всеки от вас на това съвещание направи дълбок анализ на международната дейност, сподели опита от работата си и характеризира значението на нашите общи успехи. Ние сме единомишленици, сверяваме часовниците си, и което е особено важно – демонстрираме единството си по въпросите, представляващи същността на нашата политика.

Позволете ми сега да се спра на онези моменти, с които бих искал да допълня моето първо изказване. Бих искал също така да направя някои другарски забележки от принципен характер по това, което говориха другарите участници на срещата.

Другарят Чаушеску говори за принос в намаляване на напрежението от страна на китайското ръководство. Разбира се, всеки от нас може да има свои оценки.

- 2 -

ИДА 1 35 4300

Аз обаче мисля, че фактите доказват противното на това, което говори др. Чаушеску. Аз засегнах този въпрос в своето изказване и няма да се повтарям. Ще кажа само, че споделям възгледите и оценките на другите другари, които се изказаха по този въпрос.

Говорейки за международното съвещание на компартиите, др. Чаушеску, доколкото разбрах, отстояваше принципа да не се критикуват други партии. Правилно ли съм разбрал? Аз лично искам да изкажа мнението си по този въпрос. Какво е това - нежелание да бъдем принципи? Ако всички ние действахме именно така - т.е. не критикувахме, струва ми се, че нашето движение отдавна би затънало в спортюнизма. Комунистите всякога са умеели да отстоят и защитят своите идеи от клевети, извращения и пр., които ни пречат да вървим напред.

Другарят Чаушеску говори също така за някакви крачки по посока на едновременното разпускане на Варшавския договор и НАТО. Аз мисля, че това навярно е неприемливо в настоящите условия, когато НАТО явно се активизира и по отношение на въоръжаването, и по отношение на политиката. Това е общоизвестно. Другите другари, които се изказаха тук, подчертаха значението на укрепването на Варшавския договор и др. Чаушеску като че ли не оспорваше това. Що се отнася до предложението на др. Чаушеску за укрепване на политическото сътрудничество в рамките на Варшавския договор, може, разбира се, само да се съгласим с това предложение и да го приветствуваме.

Тук беше засегнат въпросът за важното значение на новите големи мероприятия за сплотяване и мобилизиране на силите на световното комунистическо движение.

- 8 -

Нашата партия постоянно отделя голямо внимание на работата за развитието на двустранните връзки с братските партии. Ние считаме това за много важно. При тези контакти се осъществява взаимна информация за задачите, които партиите решават, и може да се поговори откровенно, по партийному. Тези разговори позволяват да се поставят интересувашите всяка една от страните въпроси, да се съветваме по тях или да се уговоряме за съвместни действия.

Във връзка с това бих искал да ви съобщя, че след XXIV конгрес на КПСС на посещение в Съветския съюз са били 63 делегации на братските партии от социалистическите страни, оглавявани от първи секретари и от членове на политбюро на централните комитети на партиите. На свой ред за същото това време ние изпратихме 29 делегации в социалистическите страни. Същевременно ние приехме повече от 170 делегации на комунистическите партии от несоциалистическата зона на света. Миналата година нашата страна беше посетена от 2088 представители на комунистическите партии от несоциалистическите страни, 268 представители на национално-демократичните партии и 131 представители на левите социалистически партии.

Всичко това, другари, спомага за осъществяване на принципите на пролетарския интернационализъм. Според общото мнение на другарите, по време на посещенията си в Съветския съюз, а също така и във вашите страни, те получават маса аргументи, които след това използват в борбата против империалистическата идеология. А за нас техните пътувания по страната, срещите с трудещите се са важен метод за интернационалното възпитание на

съветските хора. Ръководни дейци на комунистическите партии във Франция, Италия, Индия, Бангладеш и Латинска Америка подчертават голямото значение на тези срещи, преговори и разговори. Сега настъпи нов етап в развитието на международната обстановка. Изказалите се вчера и днес другари всестранно характеризираха тази обстановка и дадоха оценка на перспективите на нейното развитие. Във връзка с това, пред комунистическото движение изникват нови и често сложни проблеми как да бъдат използвани тези възможности, как в новата обстановка да се съчетават националните и интернационалните задачи, какво е необходима за борбата против класовия враг, който също преустройва своята тактика.

Отговори на тези въпроси, другари, не се намират веднага. Естествено е, че братските партии се стремят да ги търсят и по пътищата на сътрудничеството една с друга, и в съвместните колективни действия. Пример за това е нашето съвещание, което продължава вече два дни. Сега беше дадена идеята за нова конференция на комунистическите партии от всички европейски страни от типа на конференцията в Карлови Вари.

Какво може да се каже по този повод? Конференцията в Карлови Вари даде възможност да се направи сериозен принос в борбата за мир и сигурност в Европа. Струва ми се, че нова конференция е нужна не само за това, че основната част от програмата на конференцията в Карлови Вари е вече изпълнена. Тя е нужна и поради редица други причини.

Първо, комунистическите партии в Европа представляват основната маса на световното комунистическо движение и по количество, и по политическо влияние. Техният обединен форум и наличието на съгласувани между тях позиции са добър пример и стимул за цялото комунистическо движение, за укрепване на неговата сплотеност.

Второ, външната политика на социалистическите държави и вътрешната класова борба в капиталистическите страни в условията на Европа се преплитат особено тясно. Съгласуваността в действията на комунистическите партии от целия континент, разработването на обща платформа, ясното взаимно разбирателство, според нас, са особено важни в това отношение.

Трето, Европа е континент, в който процесите на капиталистическата икономическа интеграция са отишли най-напред. Ясно е, че това поставя пред братските партии специфични задачи.

Четвърто, важен е и фактът, че в Европа през последните години е нанесен най-сериозният удар срещу антикомунизма. Въздействието на политиката на социалистическата общност върху обществеността тук е особено силно и благотворно, трябва да се възползуваме от тези успехи и със съвместните усилия на всички братски партии да разгърнем по-нататъшно настъпление срещу нашите идейни противници с цел да се осигури по-голяма подкрепа на делото на социализма, на нашата социалистическа общност от страна на работническата класа, на най-широките маси трудещи се, на другите обществени кръгове в капиталистическите страни. Съвършено очевидно е, че успехът на тази конференция ще бъде осигурен в случай, че партиите от социалистическите страни извършват добра съвместна работа.

Другари, консолидацията на силите на международното комунистическо движение на основата на принципите на марксизма-ленинизъм и пролетарския интернационализъм е първостепенна задача. За това по същество говориха всички участници в нашата среща. Затова предложението за подготовка на ново международно съвещание на комунистическите и работнически^{те} партии, както разбрах, беше посрещнато с одобрение. Естествено, ние разбираме, че този въпрос трябва още, още и още един път да се обмисли, че трябва по него да се посъветваме още неведнаж. Именно така, повтарям, ние разглеждаме постановката на този въпрос.

Има още едно обстоятелство, което говори в полза на съвещанието – увеличаването на разнообразието на условията на революционната борба, от една страна, и рязкото нарастване на обмена и значението на интернационалните задачи на комунистите. Това прави особено актуална координацията на действията на братските партии в световен мащаб.

Позволете ми, другари, да кажа няколко думи и по още един важен въпрос, въпреки че вече говорих по него. В Москва се свиква Световен конгрес на миролюбивите сили. Вече беше казано за значението, което му придаваме. Това не е обикновен конгрес на движението на привържениците на мира, а значително по-широк форум. Още сега делегации на повече от 100 страни изразяват желание да вземат участие в него.

Голям интерес към конгреса се проявява от страна на управляващите партии в страните от третия свят. Няма да ги изброявам, другари, за да съкратя времето, Редица

- 7 -

МАС 1.35 4300 140 #5

социалдемократически партии от Западна Европа са с намерение да изпратят на конгреса свои представители. Това е важен и нов момент, който от наша гледна точка трябва да бъде използван включително и за въвличане в общата борба на профсъюзите, намиращи се под контрола на социалдемократите. Подготовката за конгреса вече започна и аз бих казал, че тя върви повече или по-малко добре. Състояха се две подготвителни срещи, сега започват работа комисиите по разработка на препоръки по основните точки на дневния ред.

Конгресът ще позволи на авторитетен обществен форум да се покаже на народите по земята, че делото на мира последователно и решително се отстоява от социалистическите страни, че именно социализмът със своята политика носи сигурност на цялото човечество. Ако конгресът одобри външнополитическата линия на нашата общност, това ще помогне за затвърждаване сред широките народни маси на всичко положително, което беше постигнато през последните години по намаляване на напрежението и укрепване на мира. Конгресът ще стане предупреждение срещу благодушието и самоуспокоението, намаляването на бдителността, а такива настроения във връзка с намаляването на напрежението възникват у известна част от миролюбивите сили. И тук правилно се изказаха другарите. Затова се обръщаме с молба към всички вас, към братските партии, към вашите ЦК и преди всичко лично към вас – ръководителите на тези партии, да обърнете внимание на подготовката за конгреса, да изпратите представителни делегации и да сътрудничите при провеждането на самия форум на миролюбивите сили.

В своето първо изказване аз не можах да ви информирам, дори и накратко, за положението в нашата партия и страна. Ще бъда кратък, защото вие самите знаете много. Нашата партия работи активно. Нямаме проблеми, що се отнася до единството на партията и народа. Партийният живот тече нормално. Редовно, в съответствие с Устава, се провеждат заседания на Политбюро, Секретариата на ЦК, пленуми на ЦК на партията. Стараем се колкото можем по-често и по-широко, по различен начин - устно или писмено - да информираме комунистите за най-важните моменти в живота и дейността на нашата партия.

До XXIV конгрес на партията в редовете на нашата партия се наброяваха 14 455 321 души. На 1 юли тази година партията наброяваше 14 929 333 души. За първото полугодие на тази година техният брой се увеличи със 108 302 души. През този период в партията бяха приети работници непосредствено от производството - 57,3%, колхозници - 12%, интелигенция - 24%. 64,3% от общия брой на приетите в партията са комсомолци. Това потвърждава, че комсомолът е резерв на нашата партия. До настоящия момент са подменени партийните документи на 3 300 000 комунисти. Вие знаете, че ние не си поставяхме за задача да завършим подмяната на документите за една година.

По някои въпроси на нашето стопанско строителство. През изминалите две и половина години от деветата петилетка икономическият потенциал на страната нарасна. Пуснати са в действие нови основни фондове на сума повече от 190 милиарда рубли, влязоха в строя около 900 крупни промишлени предприятия. В сравнение с първата половина на миналата петилетка обемът на промишленото производство се увеличи 1,5 пъти. Производителността на труда в промишлеността нарасна почти с 12%. Изпълнява се програмата за повишаване на народното благосъстояние, предвидена в решенията на XXIV конгрес на нашата партия.

През първата половина на текущата петилетка бяха построени около 250 милиона кв. метра жилищна площ. Реалните доходи на населението през текущата година в сравнение с 1970 година ще нараснат приблизително

Ние имаме, разбира се, и трудности, и недостатъци. Особено рязко аз ги критикувах в своето изказване на Априлския пленум и в Политбюро. Какво предизвиква тревога? Ние сериозно изостанехме в изпълнението на директивите на конгреса за развитие на промишлеността от група "Б" - леката и хранителна промишленост. В тази сфера у нас, бих казал, се очертава доста сериозен провал и сега ние вземаме необходимите мерки.

В капиталното строителство, както и през изминалите години, все още не се изпълняват задачите по пускане в действие на производствените мощности. Обаче не може да не се отбележи, че за две и половина години от текущата петилетка в сравнение с миналата работите малко се подобриха, макар че да говорим за пълно подобряване, такова, каквото бихме искали, все още не можем.

За две години и половина от текущата петилетка в сравнение с първата половина на миналата петилетка производството на електроенергия се увеличи с 662 млрд. квч., на стомана - с 59 млн. тона, на нефт - с 268 млн. тона, на минерални торове - с 65 млн. тона. Продукцията на машиностроенето нарасна със 73%, а на химическата и нефто-химическата промишленост - с 69%.

Валовата продукция на селското стопанство по плана за 1973 година трябва да бъде за около 94 млрд. рубли. Това, другари, е с 8% повече от равнището на 1970 година, когато получихме много добра реколта. Трябва да ви кажа, че засега, без Сибир и Казахстан, изгледите са значително по-добри от миналата година и може би даже ще надминат реколтата от 1970 година. Така например миналата година Украйна не може да изпълни основния план за продажба

на зърно на държавата, да не говорим за народностопанския план. Тази година, аз пристигам от съвещанието на републиканския актив, Украйна обещава да продаде на държавата 1 млрд. пуда зърно. Ако Украйна изпълни това, това ще бъде най-високата реколта за цялата история на Украйна. Досега те са продавали на държавата най-много 785 млн. пуда. Един път те постигнаха тази цифра.

Волгоград миналата година продаде всичко 6 млн. пуда. Тази година др. Куличенко обещава да продаде около 220 млн. пуда. Саратов миналата година получи заем, за да раздаде на колхозниците за трудодни, тъй като той не получи никаква реколта, дори и за семена. Тази година Саратовска област се кани да ни продаде 200 млн. пуда.

Аз ви разказвам всичко това, защото, както знаете, ние преживяхме една много тежка по климатични условия 1972 година. Колко сложни са климатичните условия в различните райони на нашата страна, също ви е добре известно. И ако при тези условия ние получавахме добра реколта, то това убедително потвърждава, че взетият партийен курс към бърз подем на селското стопанство и укрепване на неговата материално-техническа база, на икономиката на колхозите и совхозите е правилен.

Въпреки сложността на миналата година, в резултат на взетите необходими мерки, на призива, с който ЦК се обърна към селските труженици и в отговор на който се разгърна широко съревнование на колхозниците и работниците от совхозите, ние успяхме не само да запазим броя на животните, но и да постигнем известно увеличение на животновъдната продукция.

Народностопанският план по изкупуване на животновъдната продукция за първото полугодие общо за страната е успешно изпълнен. При това полугодие за развитие на селското стопанство ние вложихме 10,5 млрд. рубли. Ние доставихме 160 хиляди трактори, 107 хил. товарни и специализирани автомобили, 93 хил. комбайни и много друга техника. Селското стопанство получи 29 млн. тона минерални торове и 680 хил. тона фуражни фосфати.

Такава е картината в областта на селското стопанство. Ако Казахстан, а това е сложна република, изпълни народностопанския план, а не твърдия, ако Сибир, включително Красноярск, и Алтай изпълнят народностопанския план, ние ще можем сериозно да поправим тази доста сложна ситуация, която се създаде у нас в резултат на миналогодешната суша, макар че, вие знаете това, ние усяхме при тези условия да осигурим нормално положение и снабдяване на нашето население. Ние сме признателни на всички вас - полски, немски, чехословашки другари, на всички, които в тази, бих казал, доста сложна за нас обстановка през миналата година бяха отзивчиви и ни оказаха помощ. И със зърно помогнаха, и с картофи, което беше много важно, тъй като сушата засегна не само зърнените култури, но и зеленчуците и картофите.

Тази година положението със зеленчуците и картофите засега също се смята за нормално.

Ето това бих искал да допълня. Позволете ми още един път сърдечно да ви благодаря за всичко, което беше казано тук по адрес на нашата партия, по адрес на нашия ЦК и лично по мой адрес. Може би аз даже не съм заслужил всичко това, което вие говорихте, и затова го приемам

като голям аванс, като необходимост още по-напрегнато, още по-усилено и всеотдайно, бих казал, принципино и настойчиво да се продължава нашата обща борба за делото на социализма, за делото на комунизма.

Всички вие изказахте пожелание, и ние сме съгласни с него, да се направи съобщение в печата за резултатите от нашата работа. Всички другари се запознаха с проекта на това съобщение, струва ми се, два пъти. Самият аз, както виждате, поради заетост не можах подробно да разработя всеки абзац. В края на краищата получи се един последен вариант, който, струва ми се, би могъл да бъде приет. Но др. Чаушеску прояви известни съмнения във възможността той да бъде приет в този вид. Сега ние имахме откровена другарска беседа с др. Чаушеску и стигнахме до съгласие.

Поздравявам ви, другари, с големия успех в нашата работа. Желая ви здраве и щастие. Аз мисля, че тази среща ще помогне на всички нас по-добре да се ориентираме. Аз подробно ще доложа в нашето Политбюро за всички изказвания на другарите, за да можем след това да преминем към практическото осъществяване на онова, за което тук се говори.